

ანტონი ჯენკინსონი (Anthony Jenkinson, 1529-1611) - ინგლისელი ვაჭარი და დიპლომატი. ის იყო ერთ-ერთი პირველი ინგლისელი, რომელიც მოსკოვისა და თანამედროვე რუსეთის ტერიტორიაზე ინგლისის სამეფოს სახელით მოგზაურობდა. თავისი მოგზაურობის შესახებ ცნობები რამდენიმე ნაშრომში აღწერა, რომელთა შორის გამოსარჩევია „ადრეული მოგზაურობები და მოგზაურობები რუსეთსა და სპარსეთში“.

ცნობები საქართველოს შესახებ

“როდესაც ის [ავტორი] შემახაში წავიდა, მან საქართველოს მეფე სიმონისგან მიიღო შეტყობინება, რომელშიც იგი დახმარებას ითხოვდა; რადგანაც მისი ქვეყანა ორ ძლიერ მუსლიმურ სახელმწიფოს, თურქეთსა და სპარსეთს შორის მდებარეობდა, ის მუდმივად მათ ომებში იყო ჩაბმული, რაც მის ქვეყანას უდიდეს ზიანს აყენებდა.”²

“დერბენტი ძველი ქალაქია უძველესი ციხესიმაგრით, რომელიც *კასტოვეს* სახელით ცნობილ ბორცვზეა აშენებული. ციხესიმაგრე მყარი ქვისგან იყო ნაგები, ისე, როგორც დღეს ჩვენ ვაშენებთ, ძალიან მაღალი და სქელი კედლებით. ის პირველად ალექსანდრე მაკედონელმა ააგო, როდესაც ის სპარსელებსა და მიდიელებს ებრძოდა. იმ დროს მან ასევე ააშენა მასიური კედელი, რომელიც ამ ქალაქიდან ქართველთა მთავარ ქალაქამდე, თბილისამდე იყო გადაჭიმული. მიუხედავად იმისა, რომ კედელი ამჟამად დანგრეულია ან ნაწილობრივ დანგრეულია, მისი საძირკველი დღემდეა შემორჩენილი. ალექსანდრემ ის ისე ააშენა, რომ მის მიერ ახლად დაპყრობილ ხალხს ადვილად გაქცევა არ შეძლებოდა, ხოლო მის მტრებს - თავდასხმა.”³

---

¹ Anthony Jenkinson, *Early Voyages and Travels to Russia and Persia*, Vol. I & Vol. II (New York: Burt Franklin).

² Vol I, xxxi. “Proceeding to Shemakha, he there received a message from Simon, King of Georgia, praying that assistance might be sent him, for, situated as he was between two powerful Muhamadan States, Turkey and Persia, he found himself continually involved in their wars, the consequences of which were disastrous to his country.”

³ Vol I, 129-130. “This citie of Derbent is an ancient towne, hauing an olde castle therein, being situated upon an hill called Castowe builded all of freestone much after our building, the walles very high and thicke, and was first erected by King Alexander the great, when he warred against the Persians and Medians, and then he made a wall of a woonderfull height and thickenesse, extending from the same citie of the Georgians, yea into the principall citie thereof named Tewflish, which wall though it be now rased, or otherwise decayed, yet the foundation remayneth, and the wall was made to the intent that the inhabitants of that countrey then newly conquered by the said Alexander should not lightly flee, nor his enemies easily inuade.”

Barbarous
crueltie.

The citie of
Arrash.

The com-
modities of
this
countrey.

great terrour, caused a turret of free stone and flints to be erected in the sayd citie called *Shamakye*,¹ and in a ranke of flints of the sayd turret did set the heads of the sayd nobilitie and gentlemen, then executed²: this citie is distant from the sea side, with camels seuen dayes iourney, but now the same being much decayed, and chieffie inhabited with Armenians, another citie called *Arrash*,³ bordering vpon the Georgians, is the chieffest and most oppulent in the trade of merchandize; and thereabouts is nourished the most abundant growth of raw silke, and thither the Turkes, Syrians, and other strangers do resort and traffike. There be also diuers good and necessarie commodities to be prouided and had in this said realme: *videlizet*, galles, rough and smooth, cotten wooll, allome and raw silke of the naturall growth of that countrey. Besides, neere all kinde of spices and drugges, and some other commodities, which are brought thither from out of East India, but in the lesse quantitie, for that they be not assured to have vent or vtterance of the same; but the chieffest commodities there, be raw silkes of all sortes, whereof there is great plenty. Not farre from the sayd citie of

¹ *Ante*, pp. 98, 131.

² Olearius made particular inquiries as to the truth of this story, which he attributes to John Cartwright, an English traveller in Persia, who borrows largely from Hakluyt, but found no foundation for it. He confirms, however, our author's statement regarding the ruined castle or fortress of Gulistan, with its neighbouring convent and traditions. He is of opinion that the name Gulistan, signifying "flower garden", was derived from the adjacent valley, which is remarkably beautiful. This name is not uncommon in Persia, being given to any place of more than ordinary attractions.—*Travels of the Holstein Embassy in Moscovy and Tartary* (Paris, 1656), p. 273; *The Preacher's Travels*, in the Earl of Oxford's collection, vol. i, p. 726.

³ Arrash is marked Aresh on the transcript of the Russian map of Georgia, by Khatow (1826). It stood on the highroad from Baku to Tiflis, near the river Kur, in swampy ground. The unhealthiness of the place caused the deaths of Banister, Lawrence, Chapman, and other Englishmen. Cartwright, in the work just quoted, mentions the city of Arasse, and says he was six days travelling thence to Tabriz; but he is a plagiarist.—*Cf.* Monteith's map, R.G.S.

ცნობები სომხეთის შესახებ

“ეს ქალაქი [შემახა] ზღვის სანაპიროდან აქლემით დაახლოებით შვიდი დღის სავალზეა. თუმცა, მას შემდეგ, რაც ის დაინგრა და ამჟამად ძირითადად სომხებით არის დასახლებული, კიდევ ერთი ქალაქი, სახელად არაში, რომელიც საქართველოს საზღვართან ახლოს მდებარეობს, ვაჭრობის მთავარ და უმდიდრეს ცენტრად იქცა. ამ ტერიტორიაზე დიდი რაოდენობით ნედლი აბრეშუმის იწარმოება და თურქეთიდან, სირიიდან და სხვა უცხო ქვეყნებიდან ვაჭრები საქონლის საყიდლად და გასაყიდად ჩამოდიან.”⁴

“სომხეთში ასევე არის სოფელი, სახელად გილგატი, რომელიც ყოველწლიურად დაახლოებით ხუთას, ზოგჯერ კი ათასამდე, აბრეშუმით დატვირთულ ჯორს აგზავნის სირიის ქალაქ ალექსანდრიაში, რომელიც თურქეთის ნაწილია. ალექსანდრიაში ტრიპოლიდან, სადაც ვენეციელებს მუდმივი დასახლება აქვთ, დაახლოებით ოთხი დღის სავალზეა. იქიდან ისინი აბრეშუმს ევროპაში აგზავნიან და ინგლისურ ქსოვილსა და სხვა საქონელზე ცვლიან, ასევე ქრისტიანული სამყაროს ყველა კუთხეში აგზავნიან.”⁵

“შემახა მთელ მიდიაში ულამაზესი ქალაქია და ამ რეგიონის მთავარი პროდუქტი ნედლი აბრეშუმია. აბრეშუმის ყველაზე დიდი მარაგი შემახადან სამი დღის სავალზე მდებარე ქალაქში, არაშიში გვხვდება. არაშიდან დაახლოებით სამი დღის სავალზე მდებარეობს ქვეყანა, სახელად *გროსინე*, რომლის მოსახლეობაც ქრისტიანები არიან და, სავარაუდოდ, ისინი ქართველები არიან. იქ ასევე დიდი რაოდენობით აბრეშუმის იყიდება.”⁶

---

⁴ Vol. I, 136. “This city is distant from the sea side, with camels seven dayes journey, but now the same being much decayed, and chiefly inhabited with Armenians, another citie calles Arrash, bordering upon the Georgians, is the chiefest and most oppulent in the trade of merchandise; and thereabouts is nourished the most abundant growth of raw silke, and thither the Turkes, Syrians, and other strangers do resort and traffike.”

⁵ Vol II, 420. “Also that one village of Armenia, named Gilgat, doth carie yeerly fine hyndred, and sometime a thousand, mules laden with silke to Halepo, in Syria, of Turkie, being foure daies journey from Tripoli, where the Venetians have their continuall abiding, and send from thence silkes, which they returne for English karsies and other clothes into all partes of Christendome.”

⁶ Vol II, 432. “Shamachie is the fairest towne in all Media, and the chiefest commoditie of that countrey is rawe silke, and the greatest plentie thereof is at a towne three dayes iourney from Shamachie, called Arash ; and within three dayes journey of Arash is a countrey named Groisine, whose inhabitants are Christians, and are thought to bee they which are otherwise called Georgians. There is also much silke to bee solde.”

მთარგმნელი გ. ფერაძე

ქვეყნდება პირველად

